

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN
ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES

HUNGARIAN SCIENCE ABROAD
PRESIDENTIAL COMMITTEE

Tisztelt Olvasóink!

Fogadják információban bővelkedő novemberi lapszámunkat, melyből a Magyar Tudomány Ünnepehez csatlakozott külhoni magyar rendezvényeket ajánljuk elsősorban figyelmükbe.

Több szervezet, intézmény köszöntötte fennállásának kerek évfordulóját, és az egyéni elismerések is helyet kaptak a hírlevélben.

Remélem, érdeklődéssel fogják olvasni a publikációk rovat változatos kínálatában a jeles külhoni magyar tudósokkal készült interjúkat is.

Kocsis Károly elnök

2. oldal

ELISMERÉSEK, DÍJAK

Erdélyért Életműdíjat kapott **Dávid Gyula** kolozsvári irodalomtörténész, a Babeş–

Bolyai Tudományegyetem címzetes egyetemi tanára.

[Bővebben:](#)

A Szlovák Köztársaság **Ezüst Emlékérmét** kapta **Bárczi Zsófia** irodalomtörténész, a nyitrai Konstantin Filozófus

Egyetem dékánja, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Az MTA Miskolci Területi Bizottságának **Magyar Tudományosság**

Külföldön Tudományos Díját kapta **Pintérné Kazán Beáta** történész, a nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem tanára, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Orbán Balázs-díjat kapott **János Mihály** művészettörténész, a Székely Nemzeti

Múzeum képtárának korábbi vezetője, Székelyföld középkori falképeinek kutatója.

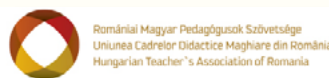
[Bővebben:](#)

A Pécsi Tudományegyetem **Eozin emléklakettjét** kapta **Makovitzky József**

patológus, a Heidelbergi Egyetem professor emeritusa, az MTA külső tagja.

[Bővebben:](#)

Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége
Uniunea Cadrelor Didactice Maghiare din România
Hungarian Teacher's Association of Romania

A Romániai Magyar Pedagógusszövetség **Apáczai-díjában** részesült

Balázs Lajos néprajzkutató, Gaál György művelődéstörténész, Ambrus Tünde geográfus és György Veress Imola antropológus, az MTA köztestületének külső tagjai.

[Bővebben:](#)

A **Szerb Tudományos és Művészeti Akadémia tagjává** választották

Losoncz Alpár filozófust, az Újvidéki Egyetem professzorát, az MTA köztestületének külső tagját.

[Bővebben:](#)

KUTATÁSOK

A **megújulóenergiaforrások szerepéről**

az elmaradott térségekben végeztek kutatást a Babeş–Bolyai Tudományegyetemen.

Az eredményekről olvashatnak a világhálón.

[Bővebben:](#)

3. oldal

A *parlagfű* (Ambrosia artemisiifolia) **mag- és pollenhozamát** vizsgálta egy európai kutatás

a Babeş–Bolyai Tudományegyetem növényökológus kutatójának, Fenesi Annamáriának a részvételével.

[Bővebben:](#)

Nyolc különböző **mikrobiológiai vizsgálatot** végeztek el **csíkszéki forrásokból**

vett vízmintákon a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem hallgatói.

[Bővebben:](#)

Journal of Sociolinguistics

Antropológiai nyelvészeti kutatásuk eredményeiről számoltak be Bodó Csanád, az Eötvös Loránd Tudományegyetem és Fazakas Noémi, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem oktatói a Journal of Sociolinguistics folyóiratban. A téma az újonnan kialakuló moldvai csángómagyar írásbeliség.

[Bővebben:](#)

Egy erdélyi falu roma közösségének kivándorlási szokásairól

olvashatnak a világhálón.

[Bővebben:](#)

Az **erdélyi zene tudomány** előtt álló **kutatási feladatokról** olvashatnak a világhálón.

[Bővebben:](#)

NPKI | NEMZETPOLITIKAI KUTATÓINTÉZET

A **szlovákiai magyarok érvényesüléssel kapcsolatos véleményéről** készített felmérést a somorjai Fórum Kisebbségkutató Intézet és a budapesti Nemzetpolitikai Kutatóintézet.

[Bővebben:](#)

SZERVEZETI HÍREK

Tizenöt éve annak, hogy elfogadták a komáromi **Selye János Egyetem létrehozásáról** szóló törvényt.

[Bővebben:](#)

15 éves a a Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem **Közép-európai Tanulmányok Kara.**

[Bővebben:](#)

Az **Ungvári Nemzeti Egyetem tízéves magyar karát**

ünnepséggel köszöntötték, melyen részt vett Kocsis Károly akadémikus, az MTA

4. oldal

Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottságának elnöke is.

[Bővebben:](#)

A 10 éves Vajdasági Magyar Akadémiai

Tanácsot köszöntötték Szabadkán.

Az ünnepségen részt vett Kocsis Károly geográfus akadémikus, az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottságának elnöke is.

[Bővebben:](#)

**BABES-BOLYAI
TUDOMÁNYEGYETEM**

Az **első helyre** került a romániai egyetemek közül

a **Babeş–Bolyai Tudományegyetem** a **University Ranking by Academic Performance** nemzetközi egyetemi rangsorában.

[Bővebben:](#)

Együttműködési szerződést kötött a **Partiumi Keresztény Egyetem**

és a **Károli Gáspár Református Egyetem**.

[Bővebben:](#)

Együttműködési szerződést írt alá a **Partiumi Keresztény Egyetem** és

a **Miskolci Egyetem**.

[Bővebben:](#)

PUBLIKÁCIÓK

Budapesten jelent meg **Tőkés Rudolfnak**, a Connecticut Egyetem professor emeritusának **Újragondolt történelem**.

Válogatott tanulmányok 1967–2007 című kötete.

[Bővebben:](#)

Budapesten jelent meg az **Egy elme az örökkévalóságnak**. Neumann János regényes élete című kötet.

Szerzője: **Wisinger István**.

[Bővebben:](#)

Megjelentek a somorjai **Fórum Kisebbségkutató Intézet** új kötetei:

Csak álltunk és sírtunk.

Az első bécsi döntés napjai a kortársak szemével.

Szerkesztette **Simon Attila**, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Lampl Zsuzsanna:

A szlovákiai magyarok szociológiája. Szlovákiai és magyar. 2. kiadás. A szerző

az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

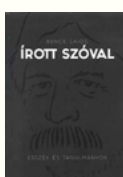

5. oldal

Lanstyák István:
Nyelvalakítás és nyelvi problémák. A szerző az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Megjelent Alsólendván **Bence Lajos Írott szóval** című tanulmánykötete. A szerző az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Megjelent a **Magyarkanizsa monográfiája**. 1848-1945 című kötet. Szerkesztette **Fejős Sándor**.

[Bővebben:](#)

Megjelent és letölthető a világhálóról **Székely Zsolt Felsőháromszék település-fejlődése az őskortól a 17. századig I.** rész című kötet. A szerző az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Megjelentek a kolozsvári **Kriza János Néprajzi Társaság** új kötetei:

Nagyszalontai népballadák és epikus énekek 1912-1919. Szerkesztette **Olosz Katalin**.

[Bővebben:](#)

Salló Szilárd: A csíkmadarasi juhászok életmódjának változása a 20-21. századok fordulóján. A szerző az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Dimény Attila: A polgárosodás társadalmi és kulturális hatásai Kézdivásárhelyen (1750-1944). A szerző az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Cultural Heritage and Cultural Politics in Minority Conditions. Szerkesztette **Szabó Árpád** Töhötöm és **Szikszi Mária**, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Megjelent Kolozsváron **Wilhelm Sándor Békák, gótek, szalamandrák bonckés alatt** című kötet. A szerző az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Megjelent és elolvasható a világhálón a **REGIO**. Kisebbség. Kultúra. Politika. Társadalom folyóirat idei **2. száma**.

[Bővebben:](#)

6. oldal

Megjelent az **Erdélyi Társadalom** folyóirat idei **1. száma**.

[Bővebben:](#)

Megjelent az **Erdélyi Múzeum** folyóirat idei **3.**, irodalomtudományi száma. Szerkesztette **Varga P. Ildikó**, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Megjelent a kolozsvári **Korunk** **novemberi** tematikus száma A test címmel.

[Bővebben:](#)

Megjelent a vajdasági **Létünk** idei **3-4.** száma.

[Bővebben:](#)

Megjelent a vajdasági **Bácsország** folyóirat idei **2.** száma.

[Bővebben:](#)

Megjelent a vajdasági **Bácsország** idei **3.**, Mátyás király és kora című száma.

[Bővebben:](#)

Eolvashatják a világhálón Veress Emőd jogtudósak, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem intézetvezető

professzorának, az MTA köztestülete külső tagjának **Az erdélyi magyar jogi szaknyelv revitalizációja** című tanulmányát.

[Bővebben:](#)

Záborszky László agykutatóval, a Rutgers, The State University of New Jersey professzorával, az MTA külső tagjával készült **interjút** nézhetik–hallgathatják meg a világhálón.

[Bővebben:](#)

Interjút olvashatnak el a világhálón **Springer György** gépészmérnökkel, a Stanford University korábbi tanszék- és intézetvezetőjével.

[Bővebben:](#)

Interjút olvashatnak el a világhálón **Szilágyi N. Sándor** nyelvészrel, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem professzorával, az MTA köztestületének külső tagjával.

[Bővebben:](#)

Készül az **új magyar–szerb szótár**.

[Bővebben:](#)

7. oldal

RENDEZVÉNYEK

Október közepén ***Szülővárosom vagy, Zágráb...*** címmel nemzetközi szimpóziumot rendeztek Zágrábban ***Fejtő Ferenc emlékére.***

[Bővebben:](#)

Őrzött leveleiről tartott előadást ***Csatáry György*** történész, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola tanszékvezető tanára, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Digitális Székelyföld Konferenciát rendeztek Székelyudvarhelyen október 17-19. között.

[Bővebben:](#)

SAPIENTIA
ERDÉLYI MAGYAR
TUDOMÁNYEGYETEM

Október 16-án Marosvásárhelyen tartott előadást

Vásárhelyi József villamosmérnök, a Miskolci Egyetem docense ***Újrakonfigurálható digitális áramkörök*** címmel.

[Bővebben:](#)

Október 18-án harmadik alkalommal endezték meg Budapesten az MTA BTK Történettudományi Intézetének és az Erdélyi Múzeum-Egyesületnek

a közös, ***Hivatalnok értelmiség a kora újkori Erdélyben és a Magyar Királyságban*** című konferenciáját.

[Bővebben:](#)

Az Aradai Magyar Kutatókötet díjéért versengés

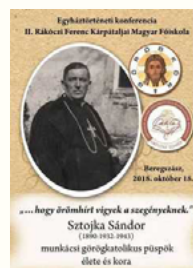

UNIV. PROF. DR. PAVOL ŽIGO
A magyar-északi nyelvkontaktus eredményei és formális formái
2018. október 16., 18:00 óra

Október 16-án Bécsben tartott előadást ***Pavol Žigo*** nyelvész, a Pozsonyi Comenius Egyetem professzora ***A magyar-szláv nyelvkontaktus***

eredményei és természetes formái címmel.

[Bővebben:](#)

Hatodik alkalommal szervezték meg a ***Görög-katolikus Egyháztörténeti Konferenciát*** október 18-án a beregszászi II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar

Főiskolán.

[Bővebben:](#)

Az október 16-17-én Sárospatakon Erdély és a Királyi Magyarország határán címmel megrendezett nemzetközi tudományos konferencián

az erdélyi fejedelmek Kárpátalján

Október 18-án Szegeden tartott előadást ***Bodó Julianna*** antropológus, a Sapiientia Erdélyi Magyar

8. oldal

Tudományegyetem professzora, az MTA köztestületének külső tagja **Internet-használat családi közegben.** Szülői magatartásmodellek és stílusok címmel.

[Bővebben:](#)

Az ideggyógyászat aktuális kérdései címmel rendezett nemzetközi tudományos konferenciát a kárpátaljai Ókemencén a Kárpátaljai Magyar Akadémiai Tanács mint társszervező október 19-én.

[Bővebben:](#)

Korszakok, életművek, események címmel rendeztek tudománytörténeti konferenciát Kolozsváron október 19-én.

[Bővebben:](#)

Intermediality Now: Remapping In-Betweenness címmel rendeztek nemzetközi film- és médiatudományi konferenciát Kolozsváron október 19-20. között.

[Bővebben:](#)

Oktober 20-án rendezték meg Kolozsváron a **Fény és árnyék. Interdiszciplináris párbeszéd VII.** című konferenciát, amelyen

előadást tartott **Néda Zoltán** fizikus, az MTA Kolozsvári Területi Bizottságának elnöke is.

[Bővebben:](#)

Tudomány a növekvő társadalmi nyomás alatt címmel rendezett vitadélutáni Kolozsváron az MTA Kolozsvári Akadémiai Bizottsága október 22-én.

[Bővebben:](#)

Oktober 22-én előadásokat tartott Kolozsváron **Szajbély Mihály** irodalomtörténész, a Szegedi Tudományegyetem professzora **Hová tűnt a gonosz?** Az „eset” és az „emlékállítás” módozatai Vörösmarty Széplak című kiseposzában, illetve **„Hidd el nekem, hogy nagyon jó asszony lenne belőlem!”**. Csáth Géza és a nők címmel.

[Bővebben:](#)

Oktober 22-én és 23-án előadásokat tartott Kolozsváron **Tarnay László** filozófus, a Pécsi Tudományegyetem tanszékvezető docense **Emberi játszmák filmén** és **Film és etika: narratív és nem narratív dimenziók** címmel.

[Bővebben:](#)

1848 és 1918 Magyarország, Erdély és Székelyföld történetében címmel október

9. oldal

24-25-én nemzetközi történészkonferenciát rendeztek Gyergyószentmiklóson.

[Bővebben:](#)

Október 24-27. között rendezték meg a székelyföldi Szovátaföldön a XXIV. **Nemzetközi Vegyészkonferenciát.**

[Bővebben:](#)

Október 28-november 2. között rendezték meg Sarasotában az **Amerikai Magyar Orvosszövetség 50. tudományos konferenciáját.**

[Bővebben:](#)

Külhoni magyar kutatók részvételével rendezték meg Egerben október 24-25. között az **1918: vég és kezdet** elnevezésű nemzetközi régiótörténeti tudományos konferenciát.

[Bővebben:](#)

Október 25-én Szabadkán tartott előadást **Szakály Sándor** történész, a Veritas Történetkutató Intézet főigazgatója, a Károli Gáspár Református Egyetem tanszékvezető egyetemi tanára **Magyarország II. világháborús szerepéről.**

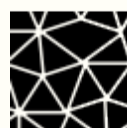
[Bővebben:](#)

Október 25-26-án

tudományos konferenciát rendeztek Marosvásárhelyen **Kisebbségek Romániában 1945 után** címmel.

[Bővebben:](#)

Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar
Társadalom- és Médiatudományi Intézet

Szociológia Tanszék

Külhoni magyar kutatók részvételével rendezték meg Pécsen október 26-27-én a **Fiatalok a Kárpát-medencében a 21. században** elnevezésű konferenciát.

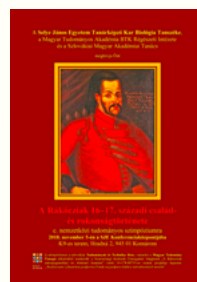
[Bővebben:](#)

Előadásokat tartott október 29-31. között Kolozsváron

Kántor Zoltán politológus, szociológus, a Nemzetpolitikai Kutatóintézet igazgatója **A nemzeti és etnikai kisebbségekkel kapcsolatos kormányzati és nemzetközi politikák** témakörben.

[Bővebben:](#)

A Rákócziak 16-17. századi család- és rokonságtörténete címmel rendeztek november 5-én a komáromi Selye János Egyetemen nemzetközi tudományos szimpóziumot.

[Bővebben:](#)

10. oldal

Az irodalom és a kultúra éltető közege: a lokális és a regionális címmel rendeztek konferenciát Nagyváradon

november 5–6. között.

[Bővebben:](#)

November 5-11. között rendezték meg a komáromi Selye János Egyetemen a **Tudomány Hetét**.

[Bővebben:](#)

100 éve ért véget az I. világháború. A Nagy Háború kollektív emlékezete. A határ-

kérdés problematikája a nemzetközi kapcsolatokban címmel rendeztek tudományos konferenciát Ungváron november 6-án.

[Bővebben:](#)

November 6-án a Bécsben tartott előadást **Blaskó Katalin** irodalomtörténész, a Bécsi Egyetem tanára „**Tokaj szőlővesszein ...**“.

Magyarságkép Tokaj-Hegyalja első leírásaiban címmel.

[Bővebben:](#)

November 6-án Debrecenben tartott előadást **Szilágyi Ferenc** geográfus, a Partiumi Keresztény

Egyetem dékánja, a **Partium településföldrajzáról, az aktuális demográfiai folyamatokról** és Debrecen vonzásközponti szerepéről.

[Bővebben:](#)

November 6-án nemzetközi tudományos konferenciát rendeztek

Újvidéken **Nyelvek mezsgyéjén – a két- és többnyelvűség interdiszciplináris megközelítése** címmel.

[Bővebben:](#)

November 7-én a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából **Orvostudományi Szimpóziumot** rendeztek Berlinben.

[Bővebben:](#)

November 7-től **csehszlovák filmkurzust** indított San Francisco-ban **Kovács István** filmtörténész, a San Francisco-i Állami Egyetem professzora.

[Bővebben:](#)

November 7-én Kolozsváron tartott előadást **Schwendtner Tibor** filozófus, az Eszterházy Károly Tudományegyetem professzora **Heidegger**

11. oldal

értelmezésének dilemmái a Fekete Füzetek megjelenése után címmel.

[Bővebben:](#)

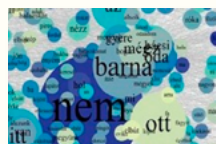

„...hogy mindenki saját nyelvén kereshesse az igazságot.”

Az 1868. évi

nemzetiségi törvény kiadásának 150. évfordulója alkalmából rendeztek tudományos konferenciát Beregszászban a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából november 8-án.

[Bővebben:](#)

November 8-án a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából rendezett **szakmai tanácskozást** az MTA Kolozsvári Területi Bizottsága és a Termini Magyar Nyelvi Kutatóhálózat.

[Bővebben:](#)

November 8-9. között rendezték meg Beregszászban a **Fiatalkárpátjai Magyar Kutatók XV. Konferenciáját**, amelyen

előadást tartott Kocsis Károly geográfus akadémikus, az MTA Magyar Tudományosság Elnöki Bizottságának elnöke is.

[Bővebben:](#)

November 9-én a Bostoni Tudósklubban tartott előadást **Barabási Albert-**

László hálózatkutató fizikus professzor, a Northeastern University Center for Complex Network Research vezetője, az MTA külső tagja **The Formula: The Universal Laws of Success** címmel.

[Bővebben:](#)

November 9-én Bloomingtonban tartott előadást **Borhi László** történész, az MTA BTK

Történettudományi Intézetének tudományos tanácsadója, az Indiana Egyetem vendégprofesszora **Perpetrators, Victims, Bystanders: Arrow Cross Terror in Budapest, 1944-1945** címmel.

[Bővebben:](#)

November 9-én rendezték meg Nagyváradon a **Partiumi Magyar Tudomány Napját** Térségi együttműködés a magyar tudományos kutatásban címmel. Az ülésen a Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság munkájáról tartott előadást **Morvai Tünde** politológus, az MTA

12. oldal

Határon Túli Magyarok Titkárságának vezetője. [Bővebben:](#)

Harmadik alkalommal rendezték meg november 9-én Nagyváradon a **Partium Konferenciát**.

[Bővebben:](#)

November 9-én rendezték meg

Budapesten a **Termini Magyar Nyelvi Kutatóhálózat konferenciáját** a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából.

[Bővebben:](#)

November 9-én rendezték meg a Magyar Tudomány

Ünnepe alkalmából Csíkszeredában a **Határtalan agrártudomány** című konferenciát. [Bővebben:](#)

A Magyar Tudomány Napja Erdélyben rendezvénysorozat keretében rendezték meg

november 9-10. között Csíkszeredában a **XXII. Erdélyi Orvosnapokat**.

[Bővebben:](#)

Emlék, írás címmel nemzetközi tudományos konferenciát rendeztek Kolozsváron november 9-10. között.

[Bővebben:](#)

Éghajlatváltozás és biztonság címmel rendezték meg november 10-én Újvidéken a Magyar Tudomány Napja a Délvidéken keretében a Vajdasági Magyar Tudományos Társaság hagyományos nemzetközi tudományos konferenciáját.

[Bővebben:](#)

A vajdasági magyar családok átalakulása a szocializmusban

címmel rendeztek konferenciát november 10-én Topolyán. [Bővebben:](#)

November 10-én rendezte meg **II. konferenciáját** Prágában a **Csehországi Orvosi és**

Természettudományi Társaság.

[Bővebben:](#)

November 11-én Hamburgban tartott előadást **Kubassek János** geográfus, a Magyar Földrajzi Múzeum igazgatója **Az 1956-os forradalom menekült magyar tudósai öt világrészen,**

13. oldal

a Sarkkörtől az Egyenlítőig címmel.

[Bővebben:](#)

November 13-án nemzetközi tudományos konferenciát

rendeztek Somorján *1918 emlékezete Szlovákiában és Közép-Európában* címmel.

[Bővebben:](#)

A Virtuális Bolyai Egyetem keretében tartott előadást Kolozsváron november 13-án

Fazakas Sándor teológus, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem professzora *Kübertetika – egy elfelejtett teológiai tudomány aktualitása* címmel.

[Bővebben:](#)

Neurofarmakológiai tanácskozást rendezett a New York-i Magyar Tudományos Társaság

november 14-én.

[Bővebben:](#)

Stockholmi Magyar Ház

November 14-én Stock-

holmban tartott előadást *Bartosiewicz László* paleozoológus, az Eötvös Loránd Tudományegyetem tanszékvezető

professzora *A szomszéd tehene – ember-állat kapcsolatok a régmúltban* címmel.

[Bővebben:](#)

Mátyás király-konferenciát rendeztek Bécsben november 14-én.

[Bővebben:](#)

A TUDOMÁNY SZOLGÁLATÁBAN

70. születésnapját ünnepelte *Szőke Anna* néprajzkutató, a vajdasági Kiss Lajos Néprajzi Társaság elnöke, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

97 éves korában *elhunyt P. Daczó Árpád-Lukács* ferences szerzetes, a csángó és székely népi imádságok kutatója.

[Bővebben:](#)

Hetvenéves a marosvásárhelyi magyar nyelvű gyógyszerészképzés.

[Bővebben:](#)

50 éves az Amerikai Magyar Orvosszövetség.

[Bővebben:](#)

14. oldal

Kiállítással emlékeztek meg **Hatvani István** orvos, matematikus polihisztorról, a Debreceni Református Kollégium professzoráról, a város szülöttéről

Rimaszombatban.

[Bővebben:](#)

Szobrot állítottak **Vámbéry Ármin** orientalista tudósnek, a Budapesti Tudományegyetem tanszékvezető professzorának, akadémikusnak Dunaszerdahelyen.

[Bővebben:](#)

ÉVFORDULÓK, TUDOMÁNYTÖRTÉNET

510 évvel ezelőtt született **Joó Ferenc** (Franciscus Joel) **gyógyszerész–orvos** professzor, a Greifswaldi Egyetem rektora.

[Bővebben:](#)

A felvidéki Szentiványban (Liptószentiván) született 385 éve **Szentiványi Márton természettudós**, teológus, polihisztor, a Nagyszombati Egyetem rektora.

[Bővebben:](#)

345 éve született **Csiba István természettudós** és teológus, a Nagyszombati Egyetem tanára.

[Bővebben:](#)

Kerek 200 éve született **Magyar László** földrajzi felfedező, **Afrika-kutató**, az MTA levelező tagja.

[Bővebben:](#)

A partiumi Rézbányán született 190 évvel ezelőtt **Abt Antal**, a kolozsvári tudományegyetem első kísérleti **fizikus** professzora, rektora.

[Bővebben:](#)

A nyugat-bácskai Zomborban született 165 éve **Koch Ferenc kémikus**, a Ferenc József Tudományegyetem tanszékvezető professzora.

[Bővebben:](#)

160 évvel ezelőtt született a szepesi Késmárkon **Filarszky Nándor botanikus**, a budapesti egyetem professzora, a Magyar Nemzeti Múzeum igazgatója, akadémikus.

[Bővebben:](#)

Kerek 150 évvel ezelőtt született a felvidéki Selmecbányán **Hermann Miksa gépészmérnök** professzor, a műegyetem rektora.

[Bővebben:](#)

A felvidéki Körömcébányán született 145 esztendeje **Moesz Gusztáv botanikus**, mikológus, a Magyar Nemzeti Múzeum

15. oldal

növénytarának igazgatója, akadémikus.

[Bővebben:](#)

A felvidéki Trencsénben született 135 évvel ezelőtt **Zemplén Géza kémikus**, műegyetemi tanár, akadémikus.

[Bővebben:](#)

A bánsági Perlőn született 125 éve **Kubányi Endre orvos**, a budapesti tudományegyetem professzora.

[Bővebben:](#)

110 évvel ezelőtt született a felvidéki Tótpelsőcön **Varga József gépészmérnök** professzor, a Budapesti Műszaki Egyetem dékánja.

[Bővebben:](#)

90 éves lenne **Füzesy László Miklós geológus**, a kanadai Research Section Sedimentary Geology Division kutatója, a saskatchewanai Földtani Társulat elnöke.

[Bővebben:](#)

FELHÍVÁSOK

Régió és társadalom címmel rendeznek

konferenciát Csíkszeredában november

30-án A Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat keretében.

[Bővebben:](#)

Conversations: Hungarian Studies for the Twenty-First Century címmel rendezzi meg évi rendes konferenciáját 2019. június 1-3. között Vancouverben a Kanadai Magyarságtudományi Társaság.

A jelentkezési határidő: december 15.

[Bővebben:](#)**Köztes terek/**

Spații intermediare/
Spaces In Between

címmel konferenciát rendeznek Csíkszeredában 2019. április 26-27. között.

A jelentkezési határidő: január 31.

[Bővebben:](#)**Bűntörténelmi konferenciát**

rendeznek Kolozsváron 2019. október 10-11. között.

A jelentkezési határidő: április 30.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

16. oldal

Az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság hírlevele

2018/11. szám

Felelős kiadó: Kocsis Károly elnök

Szerkesztő: Kálóczy Katalin

1112 Budapest, Budaörsi út 45.

mtkhirlevel@titkarsag.mta.hu

A hírlevél korábbi számai megtekinthetők
az MTA [honlapján](#).

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

Oplátka Gábor

(Budapest, 1935. szeptember 28.)

*a Magyar Tudományos Akadémia
külső tagja*

Gábor Oplátka was born in Budapest on 28 September 1935. The family came to Hungary from Prague in the second half of the 19th century. His father, György Oplátka was the first director of the Sugar Research Institute (Cukoripari Kutató Intézet), and he learnt a lot from him. In his teen age he was a scout, when the Hungarian Scout Association was dissolved, he and his friends founded the Association of Young Tourists, which later became part of the Kinizsi Sport Club and – being successful in competitions (Outstanding Sportsmen of the Hungarian People’s Republic) – they could go on their original scout activities. He began his high school education at the Faculty of Mechanical Engineering of the Technical University in Budapest, but in 1956 the family left Hungary, and he became a

Oplátka Gábor 1935. szeptember 28-án született Budapesten. Az Oplátka család Prágából költözött Magyarországra a 19. század második felében. Édesapja, Oplátka György a Cukoripari Kutatóintézet első igazgatója volt, nagyon sokat tanult tőle. Tizenéves korában cserkész volt, a Magyarországi Cserkészszövetség feloszlata után néhány társával megalapították az Ifjú Turisták Egyesületét, ez később beolvadt a Kinizsi Sportegyesületbe, ahol – mivel számos versenyt nyertek (A Népköztársaság kiváló sportolója lett), folytatni tudták az eredeti cserkésztevékenységet. Egyetemi tanulmányait a Budapesti Műszaki Egyetem Gépészmérnöki Karán kezdte el, de a család 1956-ban elhagyta Magyarországot, így az ETH Zürich diákja lett. Itt szerzett diplomát.

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

II. oldal

student of the ETH Zurich, where he earned his degree. Subsequently he was a member of the scientific staff, a senior assistant, and a section leader at the ETH Zurich Institute of construction equipment and transportation machinery under Prof. Otto Zweifel, where he completed his doctorate with a thesis on the endurance of wire ropes. In 1983 he was awarded the title of professor. Following Prof. Zweifel's retirement professor Oplatka took over the direction and the lectures of the institute. Since the founding of the Institute for Lightweight Structures and Ropeways (Swiss Federal Institute of Technology), he has headed the field of ropeways. He had courses in material handling, ropeways and mechanical equipment for rural engineering, mechanical engineering. He was guest lecturer among others in Vienna, Budapest, Karlsruhe, Košice (Kassa), Cracow, Leoben and Miskolc. In 2000 he retired, now he is professor emeritus. Prof. Oplatka's research concentrates on the safety of wire ropes and ropeways, focusing on safety problems and unusual events/accidents. The spectrum is wide, ropeways are used all over the world for the transport of materials and persons. In Switzerland alone more than 1.000 ropeways are in operation, they transport nearly 200 million people every year. He knows all the significant cases – among them the famous San Francisco Cable Car and the Ngong Ping Skyrail cabin in Hong Kong as well as ropeways in

Tudományos pályafutását tudományos munkatársként kezdte az Építő- és Szállítógépek Tanszékén, később adjunktus és osztályvezető lett. Otto Zweifel professzorral dolgozott, PhD fokozatát a drótkötelek tartósságának kutatásával szerezte meg. 1983-ban professzori kinevezést kapott, Zweifel professzor nyugdíjazása után átvette előadásait és az intézet irányítását. A Könnyűszerkezetek és Kötélpályák Intézetének megalakulása óta vezetője volt a kötélpályarészlegnek. Előadásokat tartott az anyagkezelés, a kötélpályák, a mechanikus berendezések vidéken, illetve a géptan területén. Vendégelőadó volt többek között Bécsben, Budapesten, Karlsruheban, Kassán, Krakóban, Leobenben és Miskolcon. 2000-ben nyugdíjba vonult, azóta professor emeritus.

Oplatka professzor fő kutatási területe a sodronykötelek és kötélpályák üzembiztonsága. Elsősorban a biztonsági kérdésekkel és a rendkívüli eseményekkel foglalkozik. A spektrum széles, kötélpályákat világszerte használnak, anyagok és személyek szállítására. Egyedül Svájcban több mint ezer pálya működik, amelyeket évente mintegy 200 millió utas vesz igénybe. Ismeri az összes jelentősebb esetet, San Franciscótól Hongkongig és Ausztráliától Izlandig, mert a legtöbb esetben ő vezeti a vizsgálatot vagy a vizsgálók referáltak neki. Az ezekből és a kutatásokból származó ismeretek több mint száz cikkben, még több

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

III. oldal

Australia and Island – as in most cases he led the investigations or the investigators reported him. He is the author of more than 100 scientific papers, he read several lectures to experts and contributed to safety regulations. The above cable cars are of high safety in our days.

Prof. Oplatka is technical counsel of the supervising authority in Switzerland. He is founding member, past president and honorary member of the OIPEEC (International Organization for the study of the endurance of ropes), and of the OITAF (International Organization for transportation by cables). He regularly attends the OIPEEC conferences, held in every second year. The first one was organized in Zurich in 1963. In 1995 he received the honorary title of Dr. h. c. from the University of Miskolc, Hungary and in 2007 he became honorary member of the Chamber of the Hungarian Engineers. He was awarded the Élet Almája prize of the Technical University of Košice (Kassa) and the dr. Sváb János Életműdíj of the Magyar Felvonó Szövetség (Hungarian Association of Elevator Companies) in 2016.

After the regime change he promoted the collaboration of his institute in Zurich with universities in Budapest, Miskolc and Košice (Kassa), and every year two Hungarian students were received to help them prepare their theses. He is vice president of the Association of Hungarian Engineers and Architects in Switzerland (MMÉSE). By chance he found a

a szakembereknek tartott előadásokban, valamint az előírásokban szűrődnek le. Ezek a berendezések ma a legbiztonságosabbak közé tartoznak. A svájci felügyeleti hatóság műszaki tanácsadója. Alapító tagja, elnöke, majd tiszteletbeli tagja az OIPEEC-nek (a sodronykötelek tartósságát vizsgáló nemzetközi szervezetnek) és az OITAF-nek (a kötélpályás közlekedés nemzetközi szervezetének). Rendszeres előadója a kétévenként tartott OIPEEC-konferenciáknak, az elsőt Zürichben tartották 1963-ban. 1995-ben a Miskolci Egyetem díszdoktora, 2007-ben a Magyar Mérnöki Kamara tiszteletbeli tagja lett. A Kassai Egyetem rektora az Élet Almája díjat adományozta neki, 2016-ban pedig a Magyar Felvonó Szövetség dr. Sváb János Életműdíjában részesült. A rendszerváltás után sokat tett a zürichi intézet és a budapesti, miskolci és kassai egyetem együttműködéséért, évente két, szakdolgozatát író magyar diákot fogadtak Zürichben. Alelnöke a Magyar Mérnökök és Építészek Svájci Egyesületének (MMESE). Véletlenül bukkant rá az I. világháborúban Svájc határán harcoló magyar katonák síremlékére, akiknek az eddig fel nem dolgozott történetét felkutatta és publikálta. 2015-ben az MMESE emléktúrát szervezett az Umbrail-hágóhoz és Stilsferjochhoz, ő volt a túra szakmai vezetője. A témából előadást tartott többek között a Hazáért nemzetközi konferencián is, amelyet

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

IV. oldal

memorial of Hungarian soldiers fighting on the Swiss border in World War I, he researched and published their unprocessed history. In 2015 he guided an in memoriam tour of the MMÉSE to the Umbrail pass and Stilsferjoch. He lectured on the subject among others at an international conference titled “Hazáért” (Pro Patria) commemorating World War I, organized by the National University of Public Service and the Hungarian Historical Society of Zurich in 2015. He was one of the first initiators willing to rescue the Hungarian books of the aging diaspora. He is member of the Friends of Hungary Foundation and veteran of the Schweizer Alpen-Club. In 2001 he was elected external member of the Hungarian Academy of Sciences in the Section of Earth Sciences. He read his inaugural paper “Kötelek, kötelesség, elkötelezettség” (Ropes, responsibility, commitment) on 16th October 2001. (A detailed CV was published in Horn János: Életutak in 2008).

a Nemzeti Közszolgálati Egyetem és a Zürichi Magyar Történelmi Egyesület rendezett 2015-ben Budapesten. Egyik kezdeményezője volt az idősödő magyar diaszpóra könyveinek megmentésére irányuló mozgalomnak. Tagja a Magyarország Barátai Alapítványnak. A Schweizer Alpen-Club (SAC) veteránja. 2001-ben a Magyar Tudományos Akadémia külső tagjává választották a Földtudományok Osztályában. Székfoglaló előadását 2001. október 16-án tartotta Kötelek, kötelesség, elkötelezettség címmel. (Egy részletesebb életrajz megjelent róla Horn János: Életutak című kötetében 2008-ban).

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

V. oldal

We asked three questions to Professor Gabor Oplatka. The questions and his short answers follow.

I understand the questions but they are a bit problematic to answer. They focus on the sense of being Hungarian, while here one is valued on the basis of their knowledge and behaviour. The cover of one's passport is not important – except for us, Hungarians no one will associate a person like Ádám Fischer with Hungary but with professional excellence. On the other hand my more or less exact information is limited on my field, otherwise I can rely on my general education.

1. Hungary is very proud of its «grey matter», scientific performance is considered one of the country's most important results. How important do you think Hungary is in the scientific world of the 21st century?

Gabor Oplatka: Nowadays most research is done in firms, and the subject as well as the results are secret. Names are not given (Recently a researcher told something about his work in his lecture, and he was immediately fired, he was allowed to take only his personal belongings.) Basic research is made by international teams, several Hungarian experts are involved

Három kérdést tettünk föl Oplatka Gábor professzor úrnak. A kérdéseket és a válaszokat az alábbiakban közöljük.

A kérdések érthetők és megérthetők, de a megválaszolásuk nekem némi gondot okoz. A fő különbség az, hogy amíg a kérdésekben a „magyarságon“ van a hangsúly, addig itt az embert a tudása és viselkedése alapján ítélik meg. Az útlevelének a fedőlapja lényegtelen, legalább is a szóban forgó körökben. (Egy „Fischer Ádám“-ot rajtunk kívül vajmi kevesen asszociálják Magyarországgal, hanem csak a szakmai kiválóságával.) Másrészt pedig a szükséges mélységben én a szakmámat ismerem. Azon túlmenően csak az általános műveltségemre hagyatkozhatok.

1. Magyarország nagyon büszke a szürkeállományára, a tudományos teljesítmény az ország egyik legfontosabb eredményének számít. Hogyan ítéli meg Magyarországnak a 21. századi tudomány világában betöltött szerepét?

Oplatka Gábor: Manapság a kutatás nagy része a cégeken belül készül és titkos, mind a témája, mind az eredménye. Neveket nem adnak ki. (Nemrégben egy ilyen dolgozó nálunk az előadásában tett a tevékenységéről egy említést. Azonnali hatállyal felmondtak neki. Munkahelyéről csak a személyes holmiját hozták ki neki.) Az akadémiai alapkutatót (nemzetközi)

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

VI. oldal

– from Hungary and outside Hungary. However, not nationality, but expertise and team works are evaluate, the merits of the contributing individuals can hardly be defined.

2. A great number of excellent Hungarian scientists live and work outside Hungary. What do you think of your national and professional identity with reference to your scientific career?

Gabor Oplatka: My contribution is the merit of the team and the sponsors, not only mine. Our team was international, some Swiss among them. In accordance everybody, who contributed with his ideas was listed as author of the publication and we acknowledged the work of everybody who somehow took part – e.g made measurements. This was always seriously taken in consideration.

3. We live in a changing world facing problems unknown earlier. Which areas of research can meet the most urgent demands of our days?

Gabor Oplatka: Exponential growth of population, the pollution of the air and the seas are the biggest problems. And the short-sightedness of some decision makers.

csoportok végzik és ezekben sokszor találhatóak magyarok is. Ezek lehetnek kintiek vagy „hazaiak“. De ezekben a csoportokban nem a nemzetiség, hanem a hozzáértés és a csapatmunkára való készség a mérvadó. Az egyes tagok érdemei nem vagy aligha definiálhatók.

2. Sok magyar tudós él és dolgozik Magyarország határain kívül. Milyen összefüggést lát nemzeti/etnikai hovatartozása és tudományos pályafutása között?

Oplatka Gábor: Hogy én mit tettem hozzá, az nem (csak) az én érdemem, hanem a csapaté és a pénzügyké. A mi csapatunkban volt sokféle nemzetiségű tag, még svájci is. Ennek megfelelően a publikációk szerzői közé mindenkit felsoroltunk, aki ötlettel járult hozzá és a végén megköszöntük azoknak, akik tevékenyen ügyködtek, pl. a méréseket végezték. Erre nagyon ügyeltünk.

3. Változó világunkban korábban ismeretlen problémákkal szembesülünk. Véleménye szerint melyik tudományterület kutatásai adhatnak leginkább választ korunk legégetőbb kérdéseire?

Oplatka Gábor: Hogy mi a nagy probléma? Az exponenciális népszaporulat, a levegő- és tengerszennyezés. No meg a betonfejek rövidlátású intézkedései.

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

VII. oldal

Contact

Trichtenhausen Strasse 58
CH-8053 Zürich
Switzerland
Tel.: + 41 1 3818561, + 41 79 4128892
E-mail: gabor@oplatka.ch

Kapcsolat

Trichtenhausen Strasse 58
CH-8053 Zürich
Switzerland
Tel.: + 41 1 3818561, + 41 79 4128892
E-mail: gabor@oplatka.ch